

10 jaar broedvogelonderzoek Grote Geul te Kieldrecht. 2004-2014

WAKONA Studiedag 29 november 2014

Studiegebied

Grote Geule = GEN

water	51,1 %	= 17 ha
riet	14,7 %	= 5 ha
rest	34,1 %	= 11 ha
totaal		= 33 ha

Plas en oever

50 % water

15 % Riet

GEN + SBZV (vogelrichtlijngebied) + MMHA (natuur Linkeroeverhavengebied)

Wat is er veranderd op 10 jaar?

Januari 2011 kappen houtkant noordelijke oever

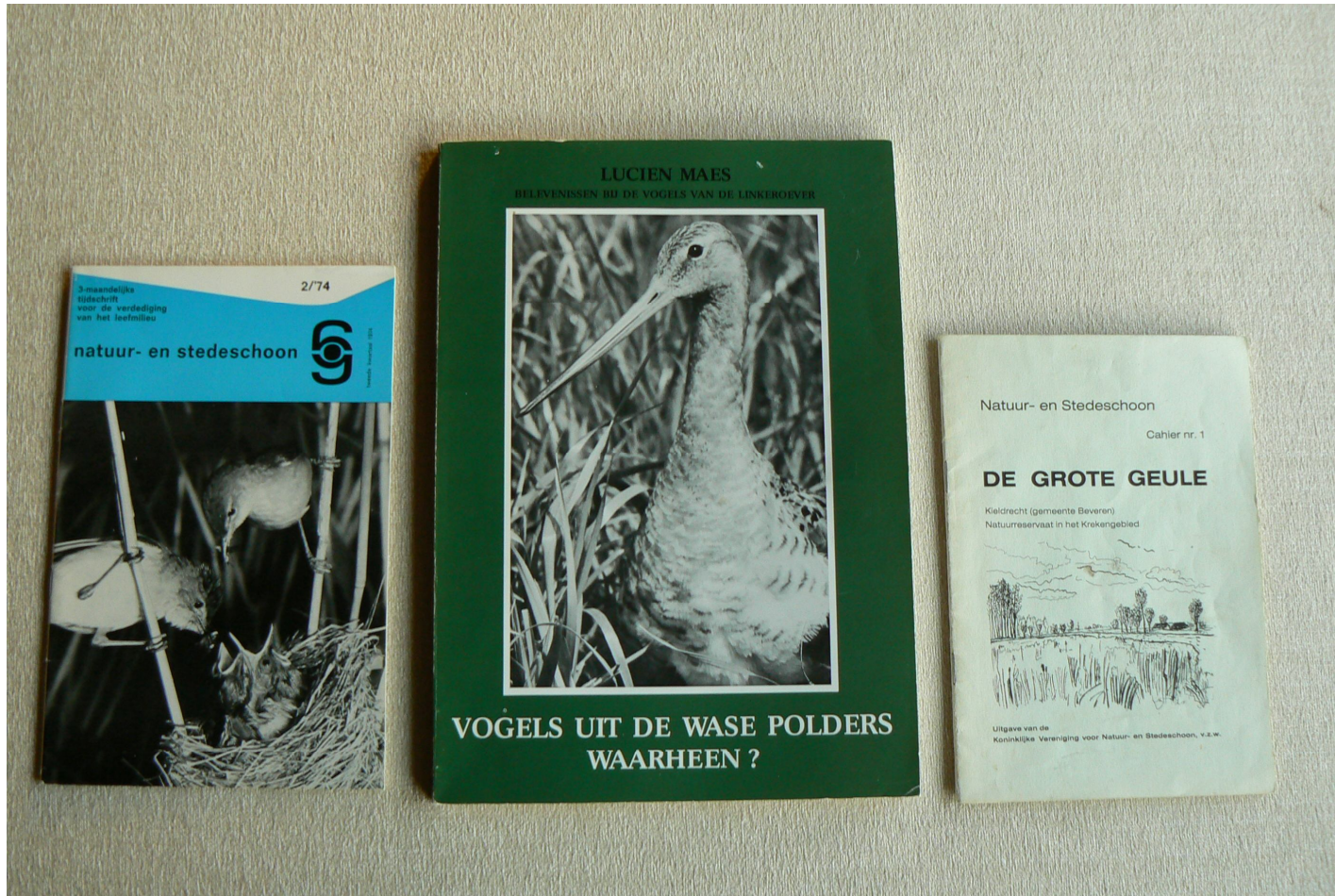

Wat is er veranderd op 10 jaar?

2013 kappen populierenbos

Broedvogels vroegere bronnen

Broedvogels vroeger

Periode 1967 tot 1971

- zomertaling 3 à 5 paar
- fuut 2 à 3 paar, 11 juv
- rietgors 3 à 5 paar
- slobeend 5 juv
- Veldleeuwerik
- kleine karekiet 5 à 10 paar
- grote karekiet 2 paar
- Rietzanger 1 paar
- roerdomp 1971 - 2 paar
- woudaap waarschijnlijk 1971
- wielewaal
- Blauwborst ???

Periode 1978 tot 1979

- zomertaling 3 à 5 paar
- fuut 7 paar
- rietgors
- slobeend 3 paar, 19 juv
- bruine kiekendief 2 juv
- kleine karekiet
- grote karekiet
- rietzanger 1 paar, nest
- roerdomp
- woudaap
- wielewaal nest
- baardman

Betrouwbaar ?

- Losse waarneming ? Waarnemer ?
- Is er een methode gevolgd ?
- Criteria van broedzekerheid ?

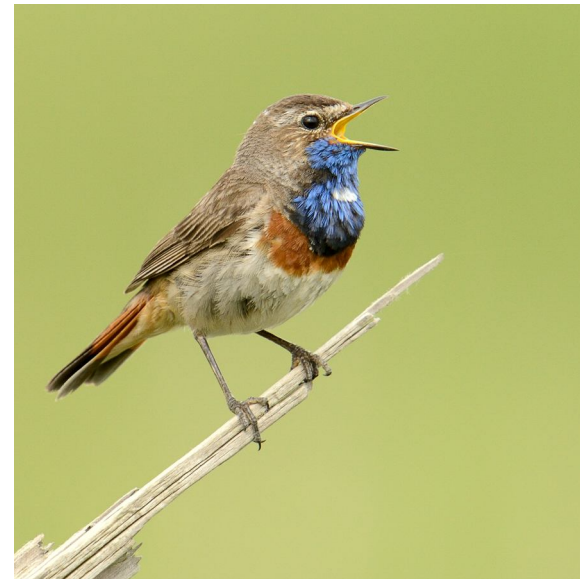
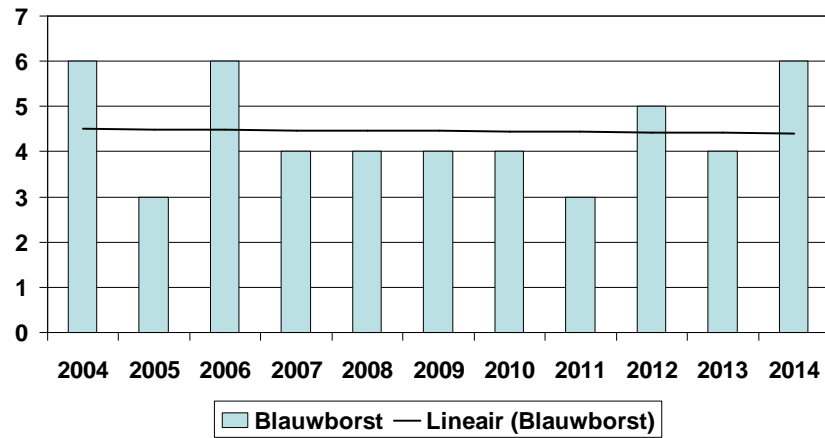
Broedvogelonderzoek

- Methode SOVON Broedvogelonderzoek Nederland
 - Dagkaart = alle soorten
 - Soortenkaart = 1 soort
 - Stippenkaart = territoria per soort = (auto)clustering
 - Vanaf 2012 met online broedvogelmodule Avimap
- Zeven inventarisatierondes
- Zonsopgang tot 3 uur erna
- Halfbewolkt, niet te veel wind, geen regenweer
- Alle soorten – extra aandacht voor bruine kiekendief
- Vanaf 2010 inventarisatierondes ook met bootje

Broedvogelonderzoek?

- Voorkomen en evolutie van broedvogels?
 - Toename, afname, verdwenen, nieuwe soorten
 - Multisoortenlijst Natuurpunt Beheer voor Grote Geul
 - Monitoring Linkeroever in het kader van de vogelrichtlijn
- Terugkoppelen naar uitgevoerde beheerswerken
 - Heeft kappen houtkant (2011) langs boomgaard invloed op aantal en soorten broedvogels
 - Jaar volgend op kappen populierenbos (2013). Zijn er veranderingen in broedvogels in het rietveld?
- Methodiek
 - Verschil tussen inventariseren te voet of met bootje

Blauwborst

Kieldrecht Grote Geul 2014

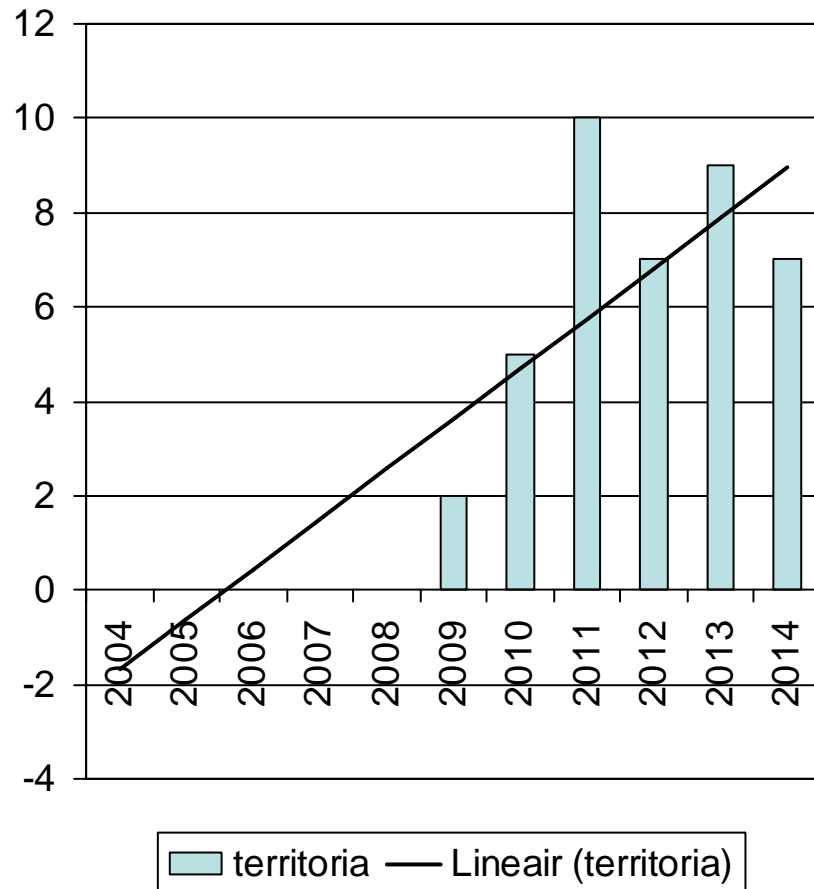
Blauwborst 6 territoria

● Geldig territorium

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X	JA	1-8	7-10	11+		1	1-4 t/m 15-7	200

RIETZANGER

Kieldrecht Grote Geul 2014

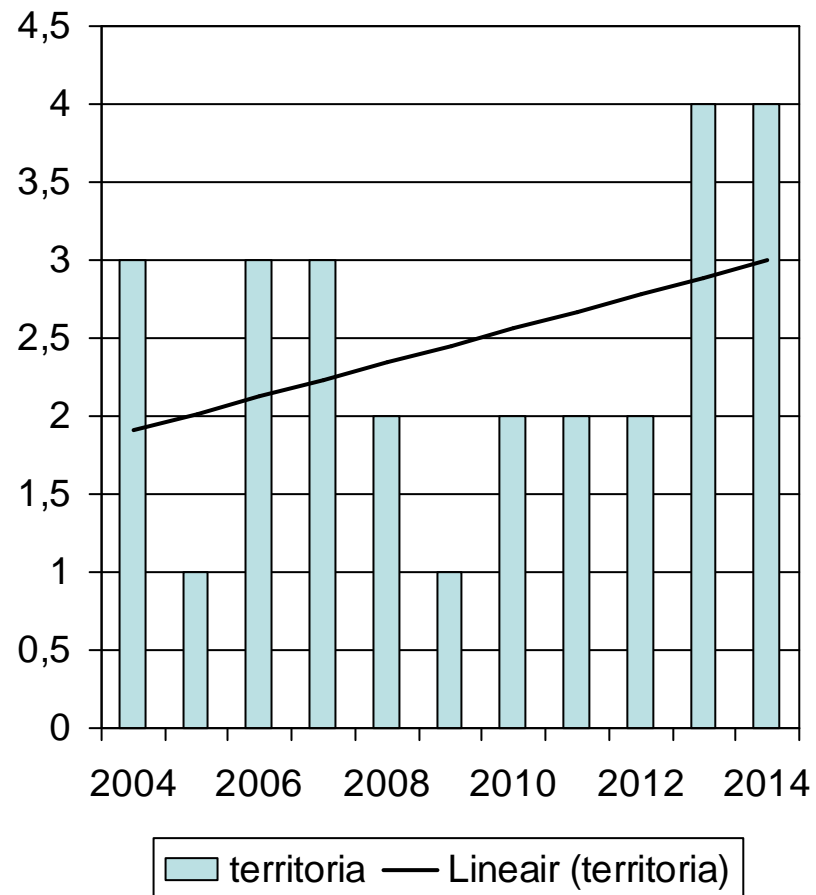
Rietzanger 7 territoria

● Geldig territorium

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X	JA	1-8	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

Bosrietzanger

Kieldrecht Grote Geul 2014

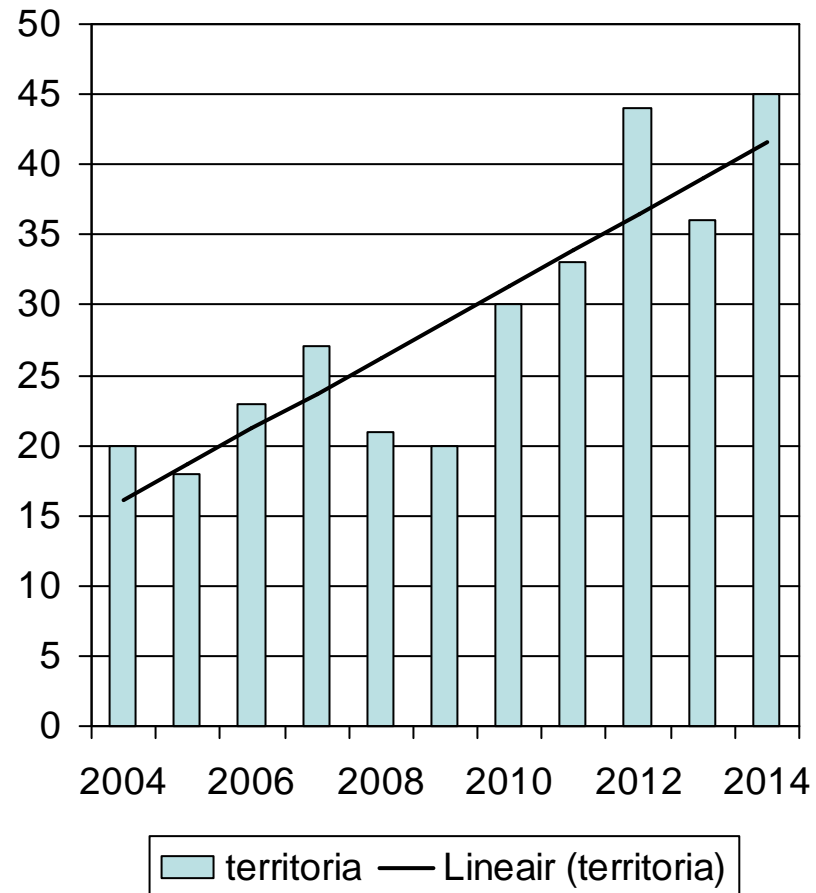
Bosrietzanger 4 territoria

● Geldig territorium

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X	JA	1-8	7-10	11+		1	10-5 t/m 20-7	100

KLEINE KAREKIET

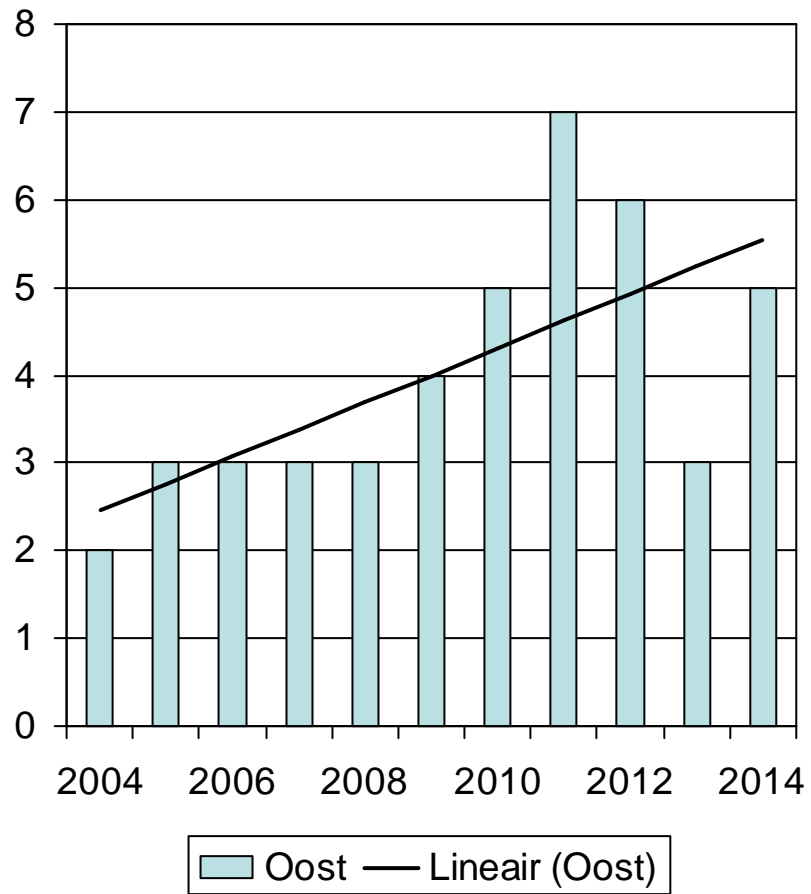
Kieldrecht Grote Geul 2014

Kleine Karekiet 45 territoria

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	5-5 t/m 10-7	100

RIETGORS

Kieldrecht Grote Geul 2014

Rietgors 5 territoria

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	X	X	X		1-8	7-13	14+		1	15-4 t/m 30-6	200

Bruine kiekendief

Bruine kiekendief

● 2011: 1 paar, 3 juv (13 juli) = tag

● 2013: 1 paar, minstens 1 juv (9-7)

● 2012: 3 paar, Weeltjes 3 juv (19-7), noord
2 juv (14-7), zuid 3 juv (30-7)

● 2014: 1 paar, 2 juv (10-7)

2011 taggen bruine kiekendief

Onregelmatige broedvogels in en naast het riet

- Snor in 2010, 2011 en 2012
- Sprinkhaanzanger in 2012 en 2013
- Roodborsttapuit in 2012 en 2014

Watervogels ?

- Alleen wilde eend broedt op Grote Geul < 10 Bp
- Fuut en dodaars aanwezig in de winter maar ontbreekt als broedvogel
- Slechts enkele paartjes waterhoen en meerkoet
- Grauwe gans geen broedvogel meer de laatste jaren
- Nijlgans ieder jaar met 1 à 2 broedgevallen
- Canadese gans jaarlijks rond de 5 broedparen

Jaarlijks tussen 10 en 20 Bp

- Winterkoning
- Tjiftjaf
- Kauw

Kieldrecht Grote Geul 2014

Winterkoning 15 territoria

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X		1-6	7-9	10+		1	1-2 t/m 20-7	200

Kieldrecht Grote Geul 2014

Tjiftjaf 10 territoria

● Geldig territorium

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X	JA	1-8	7-10	11+		1	10-4 t/m 20-7	200

KAUWEN OP DE GROTE GEUL

Nesten in oude populieren met stormschade

Bosjes en tuinen

- Jaarlijks tussen de 5 en de 10 territoria
 - Vooral in bosjes en in oude knotwilgen
 - Pimpelmees, koolmees en zwartkop
- Jaarlijks < 5 territoria
 - Steenuil, grasmus, holenduif, houtduif, groene specht, grote bonte specht, merel, vink, roodborst, zanglijster, grote lijster, heggenmus, Turkse tortel, spreeuw, ekster, koekoek

Hoe evalueren we deze resultaten?

- Vergelijken met ander gebied
- Toetsen aan de IHD voor plas en oever in het Linkeroevergebied

Vergelijking Grote Geul – Salegemkreek - Blokkersdijk

	Grote Geul 2014	Salegemkreek 2014	Blokkersdijk 2013
Lengte oever	3700 m	4000 m	3000 m
Fuut	0	1	7
Krakeend	0	1	16
Tjiftjaf	10	31	30
Winterkoning	15	35	26
Blauwborst	6	8	7
Bosrietzanger	4	7	30
Kleine Karekiet	45	12	63
Rietzanger	7	6	5
Rietgors	5	4	6
Grasmus	2	3	12
Bruine Kiekendief	1	1	0

IHD voor plas en oever

Soort	Broedparen/100 Ha	Broedparen / 33 Ha	Grote Geul	Status
Bruine kiekendief	3	1	1	gunstig
Rietzanger	2	1	7	gunstig
Blauwborst	20	7	6	gunstig
Krakeend	32	11	0	ongunstig
Kuifeend	41	14	0	ongunstig
Slobeend	8	3	0	ongunstig
Scholekster	7	3	1	ongunstig
Tureluur	13	4	0	ongunstig
Grutto	8	3	0	ongunstig
Knobbelzwaan	8	3	0	ongunstig

Ongunstig voor watervogels?

- Waterkwaliteit = sterk voedselrijke plas NO₂, PO₃ en K
- Sterke toename zweefalgen in de lente
- Water kleurt groen, troebel en licht dringt niet door
- Gevolg er groeien geen waterplanten
- Extra probleem karper. Zoöplankton ? Kleine vis?
- Voedselsituatie ongunstig voor eenden en futen
 - Wilde eend = zwemeend, grondelt, grazen
 - Krakeend= zwemeend , plantaardig, kop onder water
 - Tafeleend duikt naar plantaardig materiaal
 - Kuifeend foerageert op dierlijk materiaal, duikt naar voedsel
 - Fuut duikt, kleine tot middelgrote vis, oogjager

Terug naar gezonde plas?

- Vermijden dat nutriënten in de Grote Geul komen
 - stroomrichting grachten omkeren
 - Waterpeil verhogen
- Slib verwijderen
- Actief biologisch beheer
 - karper afvissen
 - roofvissen uitzetten
 - Introduceren van waterplanten

Oever na kappen houtkant langs boomgaard (oktober 2012)

Voor en na kappen houtkant langs boomgaard

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kleine Karekiet	2	1	4	4	10	5	9
Bosriet-zanger	-	-	-	-	1	1	-
Rietzanger	-	-	-	-	-	1	-
Blauwborst	-	-	-	-	-	1	-
Rietgors	-	-	-	-	1	-	-
Grasmus	-	-	-	-	-	1	-
Tjiftjaf	1	2	2	1	-	-	-
Winterkoning	2	1	3	1	-	-	-
Koolmees	1	-	2	-	-	-	-
Zwartkop	-	-	1	-	-	-	-
Vink	1	-	-	-	-	-	-

Het broedvogelonderzoek

- Totaal 47 soorten broedvogels
- Voorkomen en evolutie van broedvogels?
 - Toename riet = toename vooral kleine karekiet en rietzanger
 - Afname: watervogels
 - Verdwenen: slobbeend, tafeleend, kuifeend, fuut, roerdomp, woudaap
 - nieuwe soorten: bruine kiekendief, snor, nijlgans, roodborsttapuit
- Uitgevoerde beheerswerken
 - Heeft kappen houtkant (januari 2011) langs boomgaard invloed op aantal en soorten broedvogels: rietvogels stijgen
 - Jaar 2014 volgend op kappen populierenbos (2013). Zijn er veranderingen in broedvogels in het rietveld? Niet merkbaar voorjaar 2014
- Methode
 - Inventariseren met boot verhoogt de trefkans voor een aantal rietvogels. Vooral merkbaar voor kleine karekiet